

IX-XELLUGI U L-HARBUX

Ix-Xellugi kienet gratlu l-ħsara: u ma qalx "aħjar hekk jew aħjar", kif kien imdorri jgħid sa minn žgħoritu; imma webbilha f'rasu li jkun jaf min kien il-bidu ta' l-għawg li kien waqagħ fuqu. Kienet metitlu l-baqra l-bajda: l-aħjar baqra tal ħabib li kellu: u x-xitan dahħallu f'rasu l-ħsieb ikrah li xi ħadd kien għajjinhielu; għax ħafna bdiewa ilu kienu jemmnu sħiħ fil għajn il-ħażina u biex ibighiduha minnhom kienu jbaħħru kullma kellhom bid-duħħan taż-żebbuġ imbierek.

Barra mill-mewt tal-baqra kienu grawlu ħsarat oħra; għax ħalba xita ħin bla waqt bellitlu l-andar kollu, u t-tagħam beda jmermer u jitherra, u l-għalf tal-bhejjem, il-ħixielef, għalkemm ma ttiefsux wisq dejjem tilfu mir-riħa bnina li kellhom qabel. Kif wieħed jista' jaħseb, qalb ix-Xellugi ngħafset bil-għali, u xtaqet issib il-mistrieħ f'xi ħaġa, u bdiet tnebbħu b'dak li kien ġara, u b'dak li kellu jagħmel. Għax, kif għedna, ix-xitan kien hadlu nofs qalbu u kien qieghed iżeffinha fis-setgħa tiegħu.

Għalhekk dan il-bidwi ħaseb li d-deni f'daru kien ġebulu l-flien li kien għajjenlu ġidu w seħetlu kollox. Meta daħal ġe moħħu dan il-ħsieb ikrah, il-mibegħda f'qalbu bdiet dejjem tiżdied sakemm għalbitu għal-kollox u n-nar ta' kull fdal ta' imħabba ntefa, u lill-flien xtaqlu d-deni, u ntebaħ li bil-qadja ta' din ix-xewqa biss huwa sata' jsib il-faraġ ta' qalbu mikduda u magħawma f'baħar imrar.

* * *

Kienet lejla għal ħabta ta' nofs Awissu: id-dlam għawweb u ħeba kollox, għax il-qamar iddawwar u ma ħareġx biex idawwal is-sema w l-art, u x'ħin inbagħad wera rasu, kien donnu qieghed jitqâbad ma' sħab iswed li jbeżza: u l-bgħid fix-xefaġ kont tilmaħ xi denb ta' berqa mingħajr ma tisma r-ragħda tkarwat. U l-ħin ħelu tas-sajf inbidel u ħabbar kesħa tax-xitwa; bħalma tbiddlet qalb ix-Xellugi li ma' kullħadd kien magħruf bħala raġel tajjeb.

Il-flien li fiħ kien ħaseb ħażin ix-Xellugi, kien imlaqqam il-ħarbux, għax kien iħobb jistâd għal-ħriebeħ u kien jaqbad ta' sikwit. F'din il-lejla kerħa, huwa kien ħieni bħal dari, u miġbur fir-razzett tiegħu, kien qieghed jixxieghel maż-żagħar tiegħu, bil-bieb tal-bitha miftuħ biex jista' jara t-tjur inaqqru s-smida magħsuda bix-xorrox u jisma l-fniek iqarmċu x-xgħir, jew il-ħsejjes daqxejn il-bgħid tal-ifrat jixtarru u taż-żiemel jizher donnu jsejjaħ lil xi ħadd: u minn hawn sata' wkoll iħares

bil-ferħ go qalbu lejn seħbitu, li b'daħka ħelwa fuq wiċċha kienet qiegħda tnajjar biex tħejji l-ikla ta' fil-għaxija u kienet qiegħda tħabrek biex tfttex taqdi l-aħħar xogħolijiet tagħha. F'kelma waħda f'din id-dar kienet qiegħda ssaltan il-barka ta' Alla u il-ferħ li jinbet mill-ħedma u mill-bżulija: waqt li f'razzett ieħor kien hemm wieħed li kien qiegħed iħarbex biex jeqred dan il-hena u iġib is-srim billi kien kiser it-tieni Amar Kbir tal-Mulej.

Hawn waslet mara xiħa għakka, ix-xbiha tal-kruha, qisha għula; u marret quddiem il-Ħarbux u talbitu ċarruta biex torbot siqha għax qalet li kienet ġerħitha hi u niezla minn fuq ħajt tas-sejjeħ. It-twajjed bidwi ma dewwimħiex tistenna, imma taha dak li riedet, u meta ħarġet biex titlaq xtaqilha l-lejl t-tajjed. U din ix-xiħa bla ġieħ daħket daħka ħażina u bil-għaġla qabdet it-triq għal għand ix-Xellugi biex tatih iċ-ċarruta li hi ma kenitx teħtieġ għal-brix ta' ġisimha.

* * *

Dak il-lejl, meta l-qamar moħbi fis-sħab iswed kien wasal fil-għoli, min kien għaddej minn qrib ir-razzett tax-Xellugi sata' jxomm riħa ta' ħruq għax ix-xiħa kienet qiegħda taħraq iċ-ċarruta li kellha tikxef jekk il-Ħarbux kienx ħati jew lè. Id-duħħan tqagħwex fi sriebet suwed u għal-ewwel tela l-fuq u u nħeba imħallat mad-dlam. Imma f'daqqa waħda ġie x'mejlu lejn ir-razzett tal-Ħarbux!

Għal din id-dehra, ix-Xellugi feraħ, u iżza ħajr lix-xiħa għax bis-saħħa tagħha għaraf min kien il-ħati li għajjinlu daru u issa hu sata' bil-jedd kollhu jħallas id-deni bid-deni.

Għax il-mara kienet maħtura biex tgħid min għajjen, billi ġġib ċarruta minn għand dak li fih ikun intħaseb ħażin, u billi taħraqha u tara u tifi bir-reqqa jekk id-duħħan imilx imqar ħarira waħda, lejn dak li kien miżmum b'ħati; u din id-darba kien miel sewwa u għalhekk il-Ħarbux kien ħati ħafna.

Id-deni li x-Xellugi ħaseb li jagħmel lil Ħarbux kien dan: ried iġhajjinlu l-ġid tiegħu u għal dan ix-xogħol qabbad mara li kienet magħrufa bħal dik li kellha l-aġħar għajjn u li għalhekk kienet tgħajjen dak li kienet trid. Din il-mara, lewn wieħed, għagna waħda, bħax-xiħa ta' qabel, marret biex taqdi lix-Xellugi bil-ferħa. Imma xogħolha safa' fi-xejn għax il-Ħarbux ma ġralu xejn.

Meta x-Xellugi ra dan, intebaħ li kien emmen dak li ma kellux jemmen, u għamel dak li ma kellux jagħmel u ħalef li ma jargax; għax qiegħ qalbu ma kienx imħassar.

G. V.